

SZKOLNY PROGRAM PROFILAKTYKI

Podstawa prawna

Uchwała nr 5/2016 r. z 31.08.2016 r. Rady Pedagogicznej Szkoły Podstawowej w Bychawie w sprawie przyjęcia zaktualizowanego dokumentu – Szkolny Program Profilaktyki.

Na podstawie Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. poz. 977 z późniejszymi zmianami) oraz Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola i publicznych szkół (Dz. U. Nr 61, poz.624, z późniejszymi zmianami)

Statut Szkoły Podstawowej w Bychawie.

Program Wychowawczy Szkoły podstawowej w Bychawie.

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 18 sierpnia 2015r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz. U. poz. 1249).

I WSTĘP

Słowo wstępne

Szkolny Program Profilaktyki skierowany jest do uczniów klas I – VI szkoły podstawowej, ich rodziców i nauczycieli. Realizacja programu przewidziana jest na rok szkolny 2016/2017.

Program profilaktyki powstał w wyniku diagnozy ilościowej i jakościowej uczniów, rodziców, nauczycieli oraz pracowników administracji i obsługi. Przeprowadzono ankietę diagnozującą klimat szkoły oraz występowanie w środowisku szkolnym zagrożeń, z uwzględnieniem ich nasilenia i specyfiki. Wyniki ankiety przeprowadzonej wśród rodziców i nauczycieli potwierdzają, że dorośli respondenci przywiązują taką samą wagę do wszystkich aspektów profilaktyki szkolnej, tj. promowanie zdrowego stylu życia, przeciwdziałanie uzależnieniom i przejawom agresji.

Szkolny Program Profilaktyki uzupełnia program wychowawczy szkoły i jest zgodny z aktami prawa oświatowego i zadaniami szkoły. Głównymi celami powyższego programu jest kreowanie zdrowego stylu życia, zapobieganie zachowaniom agresywnym, profilaktyka uzależnień oraz szeroko rozumiana edukacja niezbędna do wyrobienia właściwych postaw i zachowań.

Warunki realizacji programu

Tradycja:

- wieloletnie, skuteczne oddziaływania wychowawcze szkoły,
- szacunek społeczny dla działań wychowawczych szkoły,
- stała współpraca z instytucjami zajmującymi się profilaktyką, takich jak:
 - Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne,
 - Ośrodek Pomocy Społecznej,
 - Bychawskie Centrum Kultury,
 - Środowiskowy Dom Samopomocy,
 - Biblioteka Publiczna,
 - Biblioteka Pedagogiczna,
 - Kościół,
 - Policja,
 - Przedszkole,
 - Sąd Rejonowy,
 - Szkoły znajdujące się na terenie gminy,
 - Ośrodek Interwencji Kryzysowej.

Kadra:

- priorytetowe traktowanie spraw wychowawczych przez dyrekcję,
- kompetentna Rada Pedagogiczna,
- aktywne uczestnictwo nauczycieli w różnych formach doskonalenia zawodowego i wychowawczego, podwyższanie kwalifikacji, kontynuacja studiów, uczestnictwo w warsztatach i kursach,
- wychowawcy zaangażowani w swoją pracę,
- ścisła współpraca zespołu wychowawczego, wychowawców i pedagoga szkolnego,
- współpraca z pracownikami administracji i obsługi szkoły,
- współpraca z Radą Rodziców,
- umiejętne kierowanie pracą Samorządu Uczniowskiego,

Rodzina:

- ścisła współpraca wychowawców z rodzicami uczniów,
- zaufanie rodziców do wychowawczych działań szkoły,
- działalność Rady Rodziców wspierająca oddziaływania wychowawcze szkoły.

Samorząd lokalny:

- Gminny Program Profilaktyki,
- organizowanie i finansowanie specjalistycznych działań profilaktycznych.

Kościół:

- działania profilaktyczne nie godzą w przekonania religijne,
- zaangażowanie katechetów i księży w działalność dydaktyczną i wychowawczą szkoły.

Zasoby materialne:

- bardzo dobre warunki lokalowe /dobrze oświetlone, przestronne sale lekcyjne i korytarze/ i korzystne usytuowanie,
- dobrze wyposażona sala gimnastyczna i salka do gimnastyki korekcyjnej,
- dobrze wyposażona biblioteka, której księgozbiór ciągle jest wzbogacony o nowe pozycje,
- pracownia komputerowa z dostępem do internetu,
- stołówka dostępna dla każdego ucznia,
- świetlica szkolna zapewniająca opiekę dzieciom dojeżdżającym i innym,
- sala zabaw „Radosna Szkoła”,
- szatnie,
- dodatkowe pomieszczenia do prowadzenia zajęć logopedycznych, wyrównywania wiedzy raz gabinet pedagoga szkolnego,
- sale lekcyjne wyposażone w zestawy multimedialne z dostępem do internetu,
- opieka lekarska – gabinet pielęgniarki i stomatologa,
- monitoring szkolny.

II CELE PROGRAMU

Cel główny

Celem głównym programu jest podejmowanie działań promujących zdrowie, bezpieczeństwo, kulturę i zapobiegających agresji oraz niskiej kulturze osobistej.

Cele szczegółowe

- propagowanie zdrowego stylu życia,
- ukazywanie zagrożeń, jakie niosą ze sobą uzależnienia,
- przygotowanie do odpowiedniego zachowania się w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia,
- kształtowanie systemu wartości i wzmocnienie poczucia własnej wartości,
- kształtowanie postaw asertywnych i empatii,
- przekazywanie zasad poprawnej komunikacji interpersonalnej,
- wdrażanie do efektywnego gospodarowania czasem wolnym,
- zwiększanie aktywności fizycznej uczniów.

III TREŚCI PROGRAMOWE

Zachowania problemowe	Zadania	Sposoby realizacji	Odpowiedzialni
OBSZAR: KULTURA OSOBISTA			
Używanie wulgaryzmów	<ul style="list-style-type: none"> ❑ uwrażliwienie na piękno wypowiedzi, ❑ doskonalenie umiejętności kulturalnego komunikowania się, ❑ wskazywanie kulturalnego sposobu wyrażania się z zastosowaniem zwrotów grzecznościowych. ❑ Kulturalne komunikowanie się za pośrednictwem telefonów, internetu 	<ul style="list-style-type: none"> ❑ rozmowy indywidualne, dyscyplinujące z uczniami jako wynik natychmiastowej reakcji nauczycieli na wszelkie przejawy wulgaryzmów, ❑ lekcje wychowawcze, ❑ lekcje językowe propagujące hasła: <ul style="list-style-type: none"> - „Nie zaśmiejmy polskiej mowy”, - „Dbajmy o czystość języka”, - „Słowa mogą ranić”, - „Eufemizmy zamiast dosadności ”. ❑ spotkania wychowawców z rodzicami, ❑ rozmowy indywidualne z rodzicami. 	<ul style="list-style-type: none"> ❑ wszyscy nauczyciele i pracownicy szkoły, ❑ wychowawcy, ❑ poloniści, ❑ wychowawcy, rodzice, ❑ wychowawcy, rodzice. ❑ Pedagog szkolny

<p>Krzykliwość, nieumiejętność prowadzenia rozmów</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❑ kształtowanie właściwych relacji międzyludzkich, ❑ wyrabianie umiejętności prowadzenia dyskusji i sposobów, prezentowania swojego stanowiska wobec spornych kwestii. 	<ul style="list-style-type: none"> ❑ lekcje wychowawcze i przedmiotowe ćwiczące umiejętność dyskusowania i przedstawiania swoich racji, ❑ rozmowy indywidualne nauczycieli i pedagoga szkolnego z uczniami, ❑ pogadanki dla rodziców na spotkaniach z wychowawcą. 	<ul style="list-style-type: none"> ❑ wszyscy nauczyciele i wychowawcy, ❑ nauczyciele, pedagog szkolny, ❑ rodzice, wychowawcy.
<p>Brak szacunku dla dorosłych</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❑ systematyczne wpajanie zasad i norm postępowania, ❑ uświadomienie, że rodzice są wzorem dla własnych dzieci, ❑ uświadomienie, że nauczyciel to autorytet, ❑ kształtowanie postaw szacunku dzieci i młodzieży wobec starszego pokolenia. 	<ul style="list-style-type: none"> ❑ lekcje wychowawcze dotyczące postaw dzieci i młodzieży wobec dorosłych, ❑ lekcje przedmiotowe i imprezy klasowe kultywujące tradycje rodzinne związane z obchodami: <ul style="list-style-type: none"> - Dnia Matki, - Dnia Babci i Dziadka, - Święta Edukacji Narodowej, - Dnia Kobiet, ❑ pogadanki dla rodziców na spotkaniach z wychowawcą, 	<ul style="list-style-type: none"> ❑ wychowawcy, ❑ wszyscy nauczyciele, ❑ uczniowie, ❑ rodzice, wychowawcy. ❑ ❑ wychowawcy

<p>Brak kultury zachowania w szkole i poza nią</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❑ kształtowanie świadomości i samooceny w przestrzeganiu określonych norm postępowania, ❑ wpajanie zasad „savoir-vivre”, ❑ plastyczna wizja zachowań uczniowskich w określonych sytuacjach, ❑ wdrażanie do kulturalnego zachowania się w miejscach publicznych, podczas uroczystości szkolnych i innych, ❑ zwracanie uwagi na sposób ubierania adekwatny do sytuacji. 	<ul style="list-style-type: none"> ❑ Pogadanki dla rodziców na spotkaniach z wychowawcą ❑ konkurs plastyczny „Wzorowe zachowanie”, ❑ lekcje wychowawcze dotyczące znajomości zasad savoir-vivre oraz postaw dzieci i młodzieży wobec symboli i świąt narodowych, ❑ lekcje przedmiotowe wykorzystujące materiał lekturowy, ❑ klasowy pokaz mody. 	<ul style="list-style-type: none"> ❑ rodzice, wychowawcy, ❑ nauczyciele plastyki, edukacji wczesnoszkolnej ❑ biblioteka, ❑ wychowawcy, ❑ poloniści ❑ nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej ❑ Wychowawcy, uczniowie.
---	---	--	---

OBSZAR: ZACHOWANIA AGRESYWNE

<p>Przemoc psychiczna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przezywanie - ośmieszanie - obgadywanie - zastraszanie - grożenie - obrażanie - izolowanie w klasie - stosowanie cyberprzemocy 	<ul style="list-style-type: none"> □ wygaszanie reakcji agresywnych i dostarczanie pozytywnych doświadczeń do podwyższania poczucia własnej wartości, □ uświadomienie, że wszelkie zjawiska przemocy są naruszeniem praw człowieka, □ wpajanie zasad tolerancji wobec przejawów odmienności w grupie rówieśniczej, □ uświadomienie znaczenia pojęć związanych z agresją i przemocą. □ Uświadomienie konsekwencji stosowania 	<ul style="list-style-type: none"> □ natychmiastowe reakcje nauczycieli i pracowników szkoły na wszelkie przejawy przemocy psychicznej w szkole, □ informowanie rodziców o zaistniałych sytuacjach problemowych □ lekcje wychowawcze i przedmiotowe dotyczące wyrabiania umiejętności zachowań empatycznych – „trening empatii”, □ propozycja pozycji książkowych poruszających problematykę przemocy psychicznej, □ rozmowy z pedagogiem szkolnym: <ul style="list-style-type: none"> - interwencyjne, 	<ul style="list-style-type: none"> □ wychowawcy wszyscy nauczyciele i pracownicy szkoły, □ wychowawcy wszyscy nauczyciele, □ wychowawcy, wszyscy nauczyciele □ pedagog szkolny. □ bibliotekarz □ pedagog szkolny
---	--	--	--

	cyberprzemocy	<ul style="list-style-type: none"> - dyscyplinujące, - mobilizujące nakierowane na problem. <p>Rozmowy z rodzicami i w obecności rodziców</p>	
<p>Przemoc fizyczna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bicie - kopanie - popychanie 	<ul style="list-style-type: none"> □ uświadomienie znaczenia pojęć: agresja, przemoc, asertywność, empatia, □ pokazanie przyczyn zachowań agresywnych, □ wdrażanie do kontrolowania swoich zachowań, □ wskazanie przykładów pozytywnego rozładowania swojej agresji, □ wskazanie, jak można przeciwdziałać agresji fizycznej, □ wdrażanie do dokonywania wyboru zachowań 	<ul style="list-style-type: none"> □ natychmiastowe reakcje nauczycieli i pracowników szkoły na wszelkie przejawy przemocy fizycznej w szkole, □ lekcje wychowawcze propagujące sposoby rozwiązań konfliktów bez użycia siły /rozwiązania alternatywne/, □ protokołowane rozmowy nauczycieli z uczniami w obecności pedagoga, dyrektora szkoły i rodziców, □ zorganizowanie cyklu spotkań z ludźmi, którzy z racji wykonywanego zawodu zajmują się problemami agresji i zachowań zagrażających bezpieczeństwu: 	<ul style="list-style-type: none"> □ wychowawcy wszyscy nauczyciele i pracownicy szkoły, □ wychowawcy, □ pedagog szkolny □ dyrekcja, wychowawcy pedagog szkolny,

	<p>właściwych dla zdrowia własnego i innych ludzi,</p> <ul style="list-style-type: none"> □ zachęcanie do pokojowego rozwiązywania konfliktów w grupie rówieśniczej, □ uświadomienie konsekwencji zachowań agresywnych 	<ul style="list-style-type: none"> - policjantem - pedagogiem szkolnym - pielęgniarką - psychologiem, <ul style="list-style-type: none"> □ cykl pogadanek z uczniami dotyczących bezpiecznego zachowania się na terenie szkoły i stołówki szkolnej oraz zagrożeniach wynikających z nieprzestrzegania przez uczniów przepisów bhp, 	<ul style="list-style-type: none"> □ pedagog szkolny, nauczyciele , □ dyrekcja, wychowawcy,
OBSZAR: UZALEŻNIENIA			
<p>Palenie papierosów</p> <p>Picie alkoholu</p> <p>Nadużywanie leków</p> <p>Kontakt z narkotykami i dopalaczami</p> <p>Uzależnienia medialne od: telewizji, gier komputerowych, Internetu</p>	<ul style="list-style-type: none"> □ uświadomienie znaczenia pojęć: używanie, nadużywanie, uzależnienie, nawyk, nałóg, przedawkowanie, □ dostarczenie informacji na temat wpływu na organizm człowieka: nikotyny, nadużywania leków. 	<ul style="list-style-type: none"> □ lekcje wychowawcze i przedmiotowe dotyczące problematyki środków zmieniających świadomość – narkotyki, dopalacze, alkohol. □ konsekwentne reagowanie na wszelkie przypadki stosowania używek, □ organizacja spotkań dla rodziców ze specjalistami 	<ul style="list-style-type: none"> □ wszyscy nauczyciele, wychowawcy, pedagog szkolny, □ wszyscy nauczyciele, □ dyrekcja, rodzice, wychowawcy

	<ul style="list-style-type: none"> □ zapoznanie z zagrożeniami związanymi z zażywaniem środków zmieniających świadomość – narkotyki, dopalacze, alkohol. □ uświadomienie przyczyn sięgania po substancje uzależniające, □ dostarczenie informacji na temat szkodliwości nadmiernego korzystania z telewizji i komputera. □ uświadomienie przyczyn wpadania w nałogi, nadmiernego spędzania czasu przed telewizorem i komputerem, □ przygotowanie do świadomego i odpowiedzialnego 	<p>/np. pielęgniarką, lekarzem, psychologiem/.</p> <ul style="list-style-type: none"> □ cykl pogadank na temat bezpiecznego korzystania z Internetu akcja Dzień Bezpiecznego Internetu, □ redagowanie gazetek tematycznych, □ wykorzystanie strony internetowej jako środka przekazu □ konkursy na plakat o tematyce uzależnień, □ organizowanie zajęć pozalekcyjnych rozwijających różne zainteresowania uczniów, □ pogadanki dla rodziców na spotkaniach z wychowawcą dotyczące prawidłowych relacji na linii rodzic-dziecko, □ rozmowy indywidualne nauczycieli, wychowawców, 	<ul style="list-style-type: none"> □ organizator akcji na terenie szkoły, wychowawcy, □ nauczyciele, □ nauczyciel plastyki □ wszyscy nauczyciele, □ rodzice, wychowawcy, □ dyrekcja, wychowawcy, rodzice, pedagog szkolny,
--	--	---	--

	<p>korzystania ze środków masowej komunikacji /telewizji, Internetu/,</p> <ul style="list-style-type: none"> □ uświadomienie przyczyn sięgania po substancje uzależniające, □ promowanie zdrowego stylu życia, □ wskazywanie alternatywnych sposobów spędzania wolnego czasu, by nie było nudy i przypadkowych, często złych wyborów, □ rozbudzanie zainteresowań uczniów, □ zachęcanie do zachowań asertywnych: umiem powiedzieć „nie”, ale kulturalnie, 	<p>pedagoga szkolnego, dyrekcji z uczniami i rodzicami,</p> <ul style="list-style-type: none"> □ organizowanie spotkań ze specjalistami dla uczniów i rodziców □ diagnozowanie środowiska szkolnego w zakresie występowania zjawiska narkomanii □ nawiązanie współpracy z instytucjami wspierającymi szkołę przy opracowywaniu diagnozy występujących w środowisku czynników ryzyka □ lekcje z wychowawcą □ indywidualne rozmowy z wychowawcą □ indywidualne rozmowy z pedagogiem szkolnym, lekcje z wychowawcą 	<p>nauczyciele, uczniowie.</p> <p>j. w.</p> <ul style="list-style-type: none"> □ Wszyscy nauczyciele, pedagog szkolny □ Dyrekcja □ Wychowawcy □ Wychowawcy □ Pedagog szkolny
--	--	---	---

	☐ budowanie poczucia własnej wartości i silnej osobowości.	☐ lekcje z wychowawcą, rozmowy z pedagogiem szkolnym	j. w.
OBSZAR: ZACHOWANIA PROZDROWOTNE			
Bezpieczeństwo	<p>Systematyczne wdrażanie zasad ruchu drogowego:</p> <ul style="list-style-type: none"> - jestem uczestnikiem ruchu drogowego jako pieszy, - jestem uczestnikiem ruchu drogowego jako rowerzysta, - właściwe zachowanie w drodze do i ze szkoły oraz w szkole, - zasady bezpieczeństwa podczas wypoczynku letniego, - zasady bezpieczeństwa podczas wypoczynku zimowego, - właściwe korzystanie ze sprzętu sportowego, <p>Systematyczne wdrażanie zasad bezpieczeństwa przeciwpożarowego w szkole i w domu.</p>	☐ lekcje techniki, ☐ zajęcia edukacji wczesnoszkolnej, ☐ egzamin na kartę rowerową, ☐ lekcje wychowawcze, ☐ spotkania z policjantem, ☐ lekcje wychowania fizycznego, ☐ gazetki tematyczne, ☐ spotkania ze strażakiem, ☐ lekcje w siedzibie Straży Pożarnej w Bychawie, ☐ konkursy, ☐ próbne ewakuacje.	☐ wychowawcy, ☐ wszyscy nauczyciele, nauczyciel techniki, Samorząd Uczniowski j. w. j. w.

Zachowania proekologiczne	<ul style="list-style-type: none"> ☐ kształtowanie szacunku do otaczającej przyrody, ☐ stosunek do zwierząt, ☐ właściwe zachowanie w lesie, ☐ kształtowanie świadomości ekologicznej. 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ konkurs wiedzy ekologicznej ☐ gazetki tematyczne, ☐ wycieczki przyrodnicze, ☐ lekcje przyrody, ☐ zajęcia edukacji wczesnoszkolnej. 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ wychowawcy, ☐ nauczyciele przyrody i edukacji wczesnoszkolnej.
Zachowania zdrowotne	<ul style="list-style-type: none"> ☐ zdrowe odżywianie, ☐ problem otyłości, bulimii i anoreksji ☐ problem spożywania napojów energetyzujących ☐ nawyki higieniczne, ☐ pierwsza pomoc przedmedyczna, ☐ strój właściwy do pogody, ☐ higiena odzieży i obuwia, ☐ higiena miejsca nauki i wypoczynku. ☐ Dostosowanie mebli do wzrostu uczniów ☐ Promowanie aktywnego stylu życia 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ godzina z wychowawcą, udział w ogólnopolskich programach ☐ godziny wychowania fizycznego, ☐ gazetki tematyczne. ☐ Pomiar wzrostu uczniów, właściwe usadzenie w ławkach ☐ Przerwy śródlekcyjne ☐ Pomiar wagi tornistrów ☐ Wyznaczenie w salach lekcyjnych miejsca na podręczniki i ćwiczenia ☐ Dodatkowe zajęcia sportowe 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ wychowawcy, wszyscy nauczyciele ☐ nauczyciele w-f ☐ pielęgniarka szkolna. <ul style="list-style-type: none"> ☐ wychowawcy ☐ Samorząd Uczniowski <ul style="list-style-type: none"> ☐ Wychowawcy ☐ Nauczyciele W – f

		<ul style="list-style-type: none"> ❑ Turnieje sportowe ❑ Dodatkowe zajęcia z pływania ❑ Realizacja programów profilaktyczno - edukacyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> ❑ Wszyscy nauczyciele
Tematy zalecane przez Sanepid	<ul style="list-style-type: none"> ❑ zapobieganie zakażeniom przenoszonym drogą kropelkową, w tym grypy wywołanej wirusem A/H₁N₁, ❑ zakażenia meningokokami. ❑ Reagowanie na bieżące propozycje i zalecenia 	<ul style="list-style-type: none"> ❑ godzina z wychowawcą, ❑ prelekcje, ❑ spotkania z pielęgniarką. 	<ul style="list-style-type: none"> ❑ wychowawcy, ❑ pielęgniarka szkolna. ❑ wszyscy nauczyciele

II EWALUACJA PROGRAMU

Ewaluacja niniejszego programu odbywać się będzie poprzez:

- obserwację zachowań uczniów w różnych sytuacjach życia szkolnego i pozaszkolnego i analiza tych zachowań na posiedzeniach Rady Pedagogicznej i zespołów wychowawczych,
- przeprowadzenie ankiet wśród uczniów, rodziców i nauczycieli,
- analizę dokumentów szkolnych / dzienniki lekcyjne, protokoły i notatki z rozmów z uczniami i rodzicami, zeszyty obserwacji uczniów, dokumentacja pedagoga szkolnego, wychowawcy, agend szkolnych i inne/,
- analizę stopnia zainteresowań uczniów organizowanymi konkursami, plebiscytami itp.,
- wywiady z pracownikami szkoły dotyczących zachowań uczniów.

Zrealizowana ewaluacja SPP pozwoli ocenić dotychczasowe przedsięwzięcia i umożliwi podjęcie decyzji o zakończeniu, kontynuacji lub wprowadzeniu do programu korekt podnoszących jego jakość i skuteczność.

II LITERATURA

1. Budowanie szkolnego programu profilaktyki / Małgorzata Simm, Ewa Węgrzyn-Jonek. -Kraków: Rubikon, 2002.
2. „Agresja u dzieci” Joanna Grochulska. - Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 1993.
3. „Wprowadzenie do konstruowania szkolnych programów nauczania” Stanisław Dylak. - Wydawnictwa Szkolne PWN, Warszawa 2000.
4. „Profilaktyka i resocjalizacja młodzieży” red. Franciszek Kozaczuk, Bronisław Urban. - Wydawnictwo Wyższej Szkoły Pedagogicznej, Rzeszów 2001.
5. Zapobieganie uzależnieniom uczniów, Gaś Z. B. CMPP-P, Warszawa 2000.
6. „Standardy jakości programów profilaktycznych” Profilaktyka w środowisku lokalnym. Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, J. Koczurowska Warszawa 2002.
7. „Szkoła jako miejsce realizacji działań profilaktycznych” Profilaktyka w środowisku lokalnym. Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Warszawa 2000.
8. „Zapobieganie uzależnieniom uczniów” - red. Bożena Kamińska-Buśko Centrum Metodyczne Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej MEN, W-wa 1997.
9. „Szkolny Program Profilaktyki w zreformowanej szkole” - prof. Z.B. Gaś.
10. „Zrozumieć dziecko” - Justyna Dąbrowska PARPA, W-wa 2001.
11. „Ewaluacja profilaktyki problemów dzieci i młodzieży” - red. J. Ś. Grzelak, M. Sochocki-Pracownia Profilaktyki Problemowej - W-wa 2001.